

ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ของโรงเรียนในโครงการสุขภาพจิต โรงเรียน สาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชา จิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

อัญญา สิริรัตนันท์ พบ.* จิตวี แก้วพรสวรรค์ พบ.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปัจจัยที่มีผลต่อระดับคะแนนความมีวินัยในตนเอง

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดใดจุดหนึ่ง โดยเก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน และโรงเรียนสหศึกษาที่อยู่ในโครงการสุขภาพจิตโรงเรียน สาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามพฤติกรรมทางศาสนา และแบบทดสอบความมีวินัยในตนเองที่พัฒนาขึ้นโดยชนาภรณ์ เพาพาน แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรด้วยสถิติ Independent t-test และ one-way ANOVA ($p < 0.05$) และหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเองกับข้อมูลส่วนตัวและพฤติกรรมศาสนาด้วยสถิติ Univariate Analysis of Variance, GLM (general linear model)

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองเฉลี่ย 123.7 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ตัดสินพบว่า มีวินัยในตนเองสูง ตัวแปรที่มีผลต่อคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ปัจจัย ดังนี้ เพศชาย $p < 0.000$, โรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา $p < 0.000$, มารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี $p < 0.05$, ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน $p < 0.05$, กลุ่มที่มีการสวดมนต์ที่บ้านทุกวันหรือเกือบทุกวัน และกลุ่มที่มีการสวดมนต์ที่บ้านบ้าง $p = 0.001$, กลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ในการเคยบวชเณรหรือถือศีลที่วัด $p < 0.000$ เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 6 ด้วย univariate analysis of variance GLM พบว่า ปัจจัยที่ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ โรงเรียนชายล้วน ($F = 9.568$) และการสวดมนต์ที่บ้านทุกวัน ($F=7.775$)

สรุป กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูง (T-score มากกว่า 55), ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนการให้เหตุผลทางคุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงคือ ลักษณะของโรงเรียนและความถี่ในการสวดมนต์ที่บ้าน

คำสำคัญ ความมีวินัยในตนเอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2553; 55(2): 155-164

* หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Self-control in the first Mathayumsuksa students in Department of Psychiatry Siriraj Hospital's School mental health program

Ananya Sinrachatanant M.D.*, Thitawee Kaewpornswan M.D.*

Abstract

Objective: To examine the self-control in the first Mathayumsuksa students and identified factors associated with self-control.

Method: Cross-sectional descriptive study had been conducted 880 students from the 3 schools in Department of Psychiatry Siriraj Hospital's School mental health program who were informed consent by their parents. Students had to answer 3 questionnaires about demographic data, their cognition about self control and their religious activities. Their cognition about self control were measured by asking stimulate situations and their problem solving idea. Data analysis were descriptive statistic, compare self-control score with independent t-test and one-way ANOVA (p value < 0.05) and analyzed the correlation with univariate analysis of variance, GLM (general linear model).

Result: Mean self-control score was 123.7, interpreting of high discipline. Factors associated with the score difference were sex, school, maternal education, family income per month, frequency of praying ($p < 0.05$). The most significant factors were male school type ($F = 9.568$) and praying every day ($F = 7.775$).

Conclusion: Most of the students in this study have high qualification of opinion in self control. Factors associated with the self-control score are male school type and praying everyday. Further study should be performed to investigate the self-control behavior of adolescents.

Key words: discipline, self control, adolescent

J Psychiatr Assoc Thailand 2010; 55(2): 155-164

* Department of Psychiatry Siriraj Hospital, Mahidol University

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันได้ประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม สาเหตุหนึ่งของปัญหาเกิดจากการขาดวินัยของคนในสังคมอันเป็นจริยธรรมพื้นฐานอย่างหนึ่ง อีกทั้งในปัจจุบันประเทศต้องการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยโดยวินัยเองก็เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยให้สังคมประชาธิปไตยนั้นอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข บุคคลในสังคมเคารพในกฎเกณฑ์กติกา และเข้าใจในหลักการของกฎเกณฑ์กติกานั้น¹ และควมมีวินัยในตนเองก็จะส่งเสริมในบุคคลนั้นมีความสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จนประสบความสำเร็จ ประพฤติตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะและกฎเกณฑ์ต่างของสังคมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะสามารถนำพาให้สังคมอยู่กันอย่างเป็นปกติสุข² ดังนั้นควมมีวินัยจึงเป็นจริยธรรมควรปลูกฝังให้แก่เยาวชนทุกคนในชาติซึ่งจะเติบโตใหญ่เป็นอนาคตอันสำคัญของประเทศ ดังที่แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 9 (2545-2549) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (ควมมีวินัย ความรับผิดชอบ) ควบคู่ไปกับการพัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นคนเก่ง

เด็กในช่วงวัยเรียน โดยเฉพาะในช่วงอายุที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (11-16 ปี) การพัฒนาทางจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก³ จะเข้าสู่วัยที่มีการพัฒนาทางจริยธรรมอยู่ในระดับกฎเกณฑ์ ซึ่งเด็กจะประพฤติตนตามความคาดหวังของบุคคลในสังคมและในครอบครัว ยอมรับค่านิยมของกลุ่มว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง มีการใช้ความคิดและใช้เหตุผลสนับสนุนในการทำตามบุคคลที่ตนเองยอมรับเป็นแบบอย่าง จึงเป็นวัยที่สำคัญในการเสริมสร้างจริยธรรม⁴ การวัดระดับควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะทำให้ทราบถึงระดับการพัฒนาทางจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเองเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเสริมสร้างจริยธรรมข้อนี้ให้พัฒนาต่อไป

อย่างดียิ่งขึ้น

การวัดจริยธรรมสามารถทำได้ในหลายระดับ แต่การระดับทัศนคติเชิงจริยธรรมจะสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ดี และการวัดถึงเหตุผลเชิงจริยธรรมจะเป็นการบ่งบอกถึงแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมของผู้ทำแบบทดสอบ⁵ แบบทดสอบของชนาภรณ์ เพาพาน⁶ นำมาใช้ได้ถูกออกแบบเป็นสถานการณ์สมมติเพื่อวัดจริยธรรมในระดับทัศนคติและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยแบบทดสอบจะครอบคลุมลักษณะของควมมีวินัยในตนเองไว้ 4 ประการ ได้แก่ในด้านควมรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ด้านการตรงต่อเวลาและปฏิบัติถูกต้องตามกาลเทศะ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนวัยรุ่น
2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมทางศาสนาของเด็กวัยรุ่น
3. ศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องที่มีผลต่อคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง
4. เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดูแลนักเรียนในโครงการสุขภาพจิตโรงเรียน โดยเน้นจริยธรรมด้านควมมีวินัยในตนเอง
5. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านควมมีวินัยของวัยรุ่น

วัสดุและวิธีการ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนา ณ จุดใดจุดหนึ่ง (cross sectional descriptive study) โดยมีกลุ่มประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ในโรงเรียนของโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนสาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ซึ่งคัดเลือกเป็นโรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน และโรงเรียนสหศึกษาอย่างละ 1 โรงเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยจะต้องสมัครใจและได้รับการยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ไม่มีปัญหาทางสุขภาพหรือการสื่อสารที่ทำให้ไม่สามารถทำแบบสอบถามได้

เครื่องมือ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (demographic data) ที่ครอบคลุมตั้งแต่ เพศ ลักษณะโรงเรียน อายุ เกรดเฉลี่ย ศาสนา ลักษณะครอบครัว ข้อมูลการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง รวมไปถึง เศรษฐฐานะของครอบครัว

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางศาสนา จำนวน 10 ข้อ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนาที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยนับถือ ความถี่การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ ของผู้เข้าร่วมงานวิจัย

3. แบบวัดจิตวิทยาความมีวินัยในตนเองที่สร้างโดยชนาภรณ์ เพาพาน^๑ ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ โดยแต่ละข้อจะเป็นสถานการณ์จำลองสั้นๆ ให้เลือกตอบตามความรู้สึกที่เคยปฏิบัติหรือคิดว่า จะปฏิบัติ โดยข้อคำถามทั้งหมดจะวัดความมีวินัยในตนเอง 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และด้านเคารพสิทธิของผู้อื่น

การแปลผล จะนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเป็น T-Score และ T55 ขึ้นไปแสดงว่ามีจิตวิทยาความมีวินัยในตนเองสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรด้วยสถิติ independent t-test และ one-way ANOVA ($p < 0.05$) โดยข้อมูลที่มี significant

ทางสถิติได้นำมาวิเคราะห์ต่อโดยใช้ post hoc analysis ด้วย Bonferroni เมื่อ test of homogeneity of variances มีค่านัยสำคัญที่ไม่เท่ากับ 0.000 หรือ tamhane เมื่อ test of homogeneity of variances มีค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.000

3. การหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเองกับข้อมูลส่วนตัวและพฤติกรรมศาสนาด้วยสถิติ univariate analysis of variance, GLM (general linear model)

ผลการศึกษา

มีอาสาสมัครเข้าร่วมงานวิจัยทั้งสิ้น 1,148 คน แต่ทำแบบทดสอบความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองครบมีทั้งหมดจำนวน 887 คน (ร้อยละ 77.3) เป็นเพศชายจำนวน 593 คน (ร้อยละ 66.9) และหญิงจำนวน 294 คน (ร้อยละ 33.1) มาจากโรงเรียนสหศึกษาเป็นจำนวน 206 คน (ร้อยละ 22.3) โรงเรียนหญิงล้วนเป็นจำนวน 198 คน (ร้อยละ 23.2) และโรงเรียนชายล้วนเป็นจำนวน 483 คน (ร้อยละ 54.5) กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 11 - 16 ปี อายุเฉลี่ย 12.25 ปี (SD 0.56) เกรดเฉลี่ยระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.0-4.0 (ร้อยละ 76.9) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.4) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพี่น้องรวมตนเอง 2 คน (ร้อยละ 46.3) และส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 1 (ร้อยละ 48.5)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ส่วนที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดาก็จะอาศัยอยู่กับบุคคลในเครือญาติ บิดาของกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 44 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย มารดาของกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 41 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย ผู้ปกครองที่มีใช้บิดาหรือมารดามีอายุเฉลี่ย 49.9 ปี จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ว่างงาน รายได้

เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ในระหว่าง 10,000-50,000 บาท ต่อเดือน (ตารางที่ 1)

ข้อมูลพฤติกรรมทางศาสนา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสวดมนต์ที่บ้าน (ร้อยละ 79.3) ความถี่ในการทำบุญตักบาตรส่วนใหญ่มีการทำบุญตักบาตรอยู่อย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 97.4) การฟังธรรมเทศนาที่วัดส่วนใหญ่เคยมีโอกาสดังฟังเทศนาธรรมที่วัด (ร้อยละ 90.4) การรับชมหรือฟังรายการธรรมเทศนาผ่านสื่อส่วนใหญ่ได้รับชมหรือฟัง (ร้อยละ 83.4) การอ่านหนังสือหรือวารสารธรรมะที่มีชื่อตำราเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสได้อ่านหนังสือหรือวารสารธรรม (ร้อยละ 83) ความถี่ในการนั่งสมาธิส่วนใหญ่นั่งสมาธิอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน (ร้อยละ 78.5) ประสบการณ์ในการเคยบวชเณรหรือถือศีลที่วัด ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ (ร้อยละ 69.9) ผู้ที่มีประสบการณ์ส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์ในการถือศีลมากกว่าบวชเณร โดยเป็นการถือศีล (ร้อยละ 17.3) ความถี่ในการเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนาส่วนมากมีการเวียนเทียนที่วัด (ร้อยละ 95) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนจัด ส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วม (ร้อยละ 86.8) การเข้าร่วมชมรมหรือวิชาเลือกพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ไม่สนใจเข้าร่วม (ร้อยละ 89) (ตารางที่ 2)

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 123.7 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ตัดสินพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูง

ตัวแปรที่มีผลต่อคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ในปัจจัยข้อมูลส่วนตัวและปัจจัยด้านพฤติกรรมทางพุทธศาสนา (ตารางที่ 1 และ 2) ได้ตัวแปรที่ผลต่อคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ปัจจัย ดังนี้ เพศชาย ($p < 0.000$) โรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา ($p < 0.000$) มารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี ($p < 0.05$) ครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน ($p < 0.05$) มีการ

สวดมนต์ที่บ้านทุกวันเกือบทุกวัน และบางวัน ($p = 0.001$) เคยมีประสบการณ์ในการเคยบวชเณรหรือถือศีลที่วัด ($p < 0.000$) นำตัวแปรทั้ง 6 ตัว มาวิเคราะห์ต่อด้วยการใช้ Generalized Linear Model แบบ univariate analysis of variance พบว่าปัจจัยที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญคือลักษณะโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนชายล้วน ($F = 9.568$) และการสวดมนต์ที่บ้านทุกวันหรือเกือบทุกวัน ($F = 7.775$)

วิจารณ์

จากการศึกษาพบว่าคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 123.7 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์ตัดสินพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูง โดยเฉพาะชาย มีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า $p < 0.000$ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ วิเชียรพงษ์ประเสริฐ⁷ ที่ทำการศึกษาพบว่า เพศหญิงระดับความมีวินัยในตนเองสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีอายุต่างกัน การศึกษาของวิเชียร พงษ์ประเสริฐ เป็นการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทำให้นำผลมาเปรียบเทียบกันไม่ได้ และในการศึกษานี้ ปัจจัยด้านเพศยังได้รับอิทธิพลจากลักษณะโรงเรียน โดยจะเห็นได้จากกรณำกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสหศึกษามาวิเคราะห์แยกตามเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองเพศมีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน โรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษามีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงกว่าโรงเรียนหญิงล้วน โดยมีค่า $p < 0.000$ ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะการวางกฎระเบียบในแต่ละโรงเรียน การมีมาตรการในการจัดการให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ จึงทำให้นักเรียนในลักษณะโรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษามีการ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและคะแนนเฉลี่ย (887 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	SD	p-value
1. เพศ					
เพศชาย	593	66.9	126.2	12.3	<0.000***
เพศหญิง	294	33.1	118.6	16.8	
2. ลักษณะโรงเรียน					
โรงเรียนชาย	483	54.5	126.7	11.7	<0.000***
โรงเรียนสหศึกษา	206	23.2	124.7	13.4	
โรงเรียนสตรี	198	22.3	115.3	17.8	
3. อายุ (856 คน)					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 11 ปี	33	3.9	122.8	16.4	0.09
12 ปี	591	69	122.9	14.9	
13 ปี	218	25.5	125.8	12.7	
มากกว่าหรือเท่ากับ 14 ปี	14	1.6	123.5	15.4	
4. เกรดเฉลี่ย (865คน)					
1.0-2.0	33	3.8	123.6	13.8	0.93
2.1-2.9	167	19.3	123.4	15.6	
3.0-4.0	665	76.9	123.9	14.2	
5. ศาสนา					
พุทธ	864	97.4	123.8	14.3	
อื่นๆ (อิสลาม คริสต์ ไม่ระบุ)	23	2.6	121	18	
6. จำนวนพี่น้องรวมตนเอง (857 คน)					
1 คน	153	17.9	123	14.6	0.48
2 คน	397	46.3	123.5	14.8	
มากกว่า 3 คน	307	35.8	124.6	13.6	
7. ลำดับบุตรรวมตนเอง (843 คน)					
ลำดับที่ 1	409	48.5	122.6	15	0.09
ลำดับที่ 2	290	34.4	124.7	13.6	
ลำดับที่มากกว่า 3	144	17.1	124.9	14	
8. ข้อมูลเกี่ยวกับบิดา					
8.1. อายุ (798 คน)					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	192	24.1	122.8	15.3	0.66
41-44 ปี	196	24.6	124.5	12.6	
45-50 ปี	234	29.3	123.5	14.9	
มากกว่า 50 ปี	176	22.1	124.2	14.3	
8.2. สถานภาพสมรส (874 คน)					
คู่	734	84	123.5	14.4	0.37
หม้าย หย่า โสด	140	16	124.7	14.4	
8.3. อาชีพ (849 คน)					
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ, ราชการ	203	23.9	123.2	14.8	0.93
พนักงานบริษัทเอกชน	268	31.6	123.7	14.7	
ธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย	309	36.4	123.9	13.7	
ว่างงานและอื่นๆ	69	8.1	123	15.6	
8.4. ระดับการศึกษา (840 คน)					
ต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น	218	26	123.2	14.6	0.41
มัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา	264	31.4	123	15	
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	358	42.6	124.4	13.7	

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและคะแนนเฉลี่ย (887 คน) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	SD	p-value
9. ข้อมูลเกี่ยวกับมารดา					
9.1. อายุ (824 คน)					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	338	41	123.2	14.8	0.46
41-50	422	51.2	124.1	13.9	
มากกว่า 50 ปี	64	7.8	125.4	13.5	
9.2. สถานภาพสมรส (870 คน)					
คู่	731	84	123.8	14.3	0.99
หม้าย หย่า โสด	139	16	123.8	14.9	
9.3. อาชีพ (867 คน)					
ราชการ รัฐวิสาหกิจ หนาคาร	138	15.9	125	13.5	0.25
พนักงานบริษัทเอกชน	230	26.5	122.3	15.3	
ธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย	265	30.6	124.4	14	
ว่างงานและอื่นๆ	234	27	123.6	14	
9.4. ระดับการศึกษา (856 คน)					
ต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น	261	30.5	121.7	15.3	0.01*
มัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา	264	30.8	124.1	14.5	
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	331	38.7	125	13.4	
10. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา					
10.1. ความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่าง (168 คน)					
ปู่ย่าหรือตายาย	57	33.9	123.8	14.6	0.69
ลุงป้าหรือน้าอา	93	55.4	126	12.8	
พี่	13	7.7	125.2	10	
อื่นๆ	5	3	121	13.7	
10.2. อายุ (118 คน)					
น้อยกว่า 50 ปี	38	32.2	126.2	12.3	0.60
50-60 ปี	46	39	124.5	13.9	
มากกว่า 60 ปี	34	28.8	122.9	14.8	
10.3. สถานภาพสมรส (164 คน)					
คู่	97	59.1	124.1	14.3	0.28
หม้าย หย่า โสด	67	40.9	126.3	11.6	
10.4. อาชีพ (163 คน)					
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ, หนาคาร	28	17.2	129.3	10.5	0.18
พนักงานบริษัทเอกชน	35	21.5	121.9	15.8	
ธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย	48	29.4	125.1	12.5	
ว่างงาน และอื่นๆ	52	31.9	124.9	12.7	
10.5. ระดับการศึกษา (152 คน)					
ต่ำกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น	61	40.1	125.2	12.8	0.48
มัธยมศึกษาตอนปลายหรืออนุปริญญา	35	23	123.3	15.4	
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	56	36.8	126.7	11.1	
11. รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน (825 คน)					
ต่ำกว่า 10,000 บาท	262	31.8	123.3	14.6	0.01*
10,000 - 50,000 บาท	317	38.4	122.7	15	
มากกว่า 50,000 บาท	246	29.8	126.1	12.6	

ตารางที่ 2 ตารางแสดงพฤติกรรมทางศาสนาของกลุ่มตัวอย่างและคะแนนเฉลี่ย (887 คน)

พฤติกรรมทางศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	SD	p-value
1. ความถี่ในการสวดมนต์ที่บ้านโดยเฉลี่ย (830 คน)					
ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	285	34.4	124.3	14	0.001**
บางวัน	110	46	124.8	14.1	
ไม่ได้สวดมนต์เลย	163	19.6	120.1	14.8	
2. ความถี่ในการทำบุญตักบาตร (833 คน)					
ทุกวัน	30	3.6	119.9	19.7	0.123
บางวัน	781	93.8	123.7	14.1	
ไม่เคยเลยตลอด 1 ปีที่ผ่านมา	22	2.6	128.1	11.3	
3. ความถี่ในการฟังเทศนาธรรมที่วัด (833 คน)					
ทุกเดือน	191	22.9	124.3	14.4	0.059
บางเดือน	562	67.5	124	14.1	
ไม่เคยฟังเลยตลอด 1 ปีที่ผ่านมา	80	9.6	120.1	15.2	
4. ความถี่ในการชมหรือฟังรายการธรรมเทศนาผ่านสื่อ (830 คน)					
ทุกเดือน	267	32.2	124.4	13.9	0.64
บางเดือน	425	51.2	123.4	14.6	
ไม่เคยฟังเลยใน 1 ปีที่ผ่านมา	138	16.6	123.6	14.2	
5. ความถี่ในการอ่านหนังสือหรือวารสารธรรมะที่มีใช้ตำราเรียน (829 คน)					
ทุกเดือน	284	34.3	124.3	14.4	0.22
บางเดือน	404	48.7	124	14.1	
ไม่เคยอ่านเลยตลอด 1 ปีที่ผ่านมา	141	17	120.1	15.2	
6. ความถี่ในการนั่งสมาธิ (814 คน)					
ทุกเดือน	639	78.5	124.2	13.8	0.19
บางเดือน	155	19	122.6	14.7	
ไม่เคยเลยตลอด 1 ปีที่ผ่านมา	20	2.5	127.9	14.1	
7. ประสบการณ์ในการเคยบวชเณรหรือถือศีลที่วัด (814 คน)					
เคย	245	30.1	126.1	12.2	0.000***
ไม่เคยเลย	569	69.9	123.1	14.6	
8. ประเภทประสบการณ์ในการบวชหรือถือศีล (596 คน)					
เคยถือศีลที่วัด	103	17.3	127.6	10.6	
เคยบวชเณร	74	12.4	126.8	11.5	
9. ความถี่ในการไปเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา (803 คน)					
เคยปฏิบัติ	763	95	123.9	14.1	0.52
ไม่เคยปฏิบัติเลย	40	5	124.4	13.6	
10. การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนจัด (812 คน)					
เคยปฏิบัติ	705	86.8	123.9	14.1	0.94
ไม่เคยปฏิบัติเลย	107	13.2	124.8	13.9	
11. การเข้าร่วมชมรมหรือวิชาเลือกพุทธศาสนา (807 คน)					
เข้าร่วมและได้ทำกิจกรรม	89	11	123.6	13.6	0.83
ไม่สนใจเข้าร่วม	718	89	124.1	14	

ให้ความเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองดีกว่าโรงเรียนหญิงล้วน ระดับการศึกษาของมารดาที่เท่ากับหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงกว่ามารดาที่การศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ ซึ่งอาจเป็นผลจากปัจจัยด้านลักษณะโรงเรียน ระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนที่มากกว่า 50,000 บาท มีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาทต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ ซึ่งทั้งสองปัจจัยที่ทำให้คะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยที่วิรวรรณ อามระดิษฐ์^๖ ได้ทำไว้ก่อนหน้านี้ การที่มารดามีการศึกษาสูงกว่าและครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยสูงส่งผลให้มีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง อาจจะเป็นเนื่องจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาทางเศรษฐกิจน้อย มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ใกล้ชิดกว่า จึงทำให้มีโอกาสในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้มากกว่า แต่ทั้งสองปัจจัยก็มีผลจากลักษณะโรงเรียนจึงทำให้เกิดความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสวดมนต์อย่างสม่ำเสมอใน 1 สัปดาห์มีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสวดมนต์ต้องอาศัยการบังคับตนเองในทำในกิจกรรมดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอแม้ว่าจะมีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าในกิจวัตรประจำวันอื่นอยู่แล้ว ซึ่งการบังคับใจตนเองด้วยความตั้งใจและอดทน รวมทั้งรู้หน้าที่แห่งตน ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติของผู้มีความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยได้รวบรวมคุณสมบัติความมีวินัยในตนเองไว้แล้วข้างต้น กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการเคยบวชเณรหรือถือศีลที่วัดมีคะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้าน

ความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์อย่างใดเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.000$)

คะแนนความคิดเห็นทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างได้นำมาแปลงเป็นค่า T-score แบบอิงกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความมีวินัยในตนเองสูง ร้อยละ 52.1 รองลงมาเป็นมีความมีวินัยในตนเองต่ำ และปานกลาง ร้อยละ 24 และ 23.9 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงและปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างกันในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเดิมของชนาภรณ์ เพาพาน^๗ ได้เนื่องจากเป็นการศึกษาในคนละช่วงเวลา ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน และความมีวินัยในตนเองสูงของกลุ่มตัวอย่างก็มีได้เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างนี้ทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบวัดทางจริยธรรมความมีวินัยในตนเองครบถ้วนเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนชายล้วนมากกว่าร้อยละ 50 และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่มีความมีวินัยในตนเองสูง แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองที่เป็นเพียงแบบทดสอบเท่านั้น จึงไม่สามารถประเมินลักษณะทางพฤติกรรมที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างได้ และกลุ่มประชากรที่ใช้ไม่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจึงไม่อาจจะเป็นตัวแทนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีระดับความมีวินัยในตนเองจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองคือลักษณะของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนชายล้วนหรือ

โรงเรียนสหศึกษา และความถี่ในการสวดมนต์ที่บ้าน ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการหาวิธี พัฒนาให้เกิดความมีวินัยในตนเองของเด็กวัยรุ่นต่อไป โดยการส่งเสริมพัฒนาอาจจะทำในรูปแบบของการให้ ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณครูหรืออาจารย์ใน โรงเรียนถึงแนวทางที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเลี้ยงดู ที่สามารถพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กวัยรุ่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ ประจำชั้น อาจารย์แนะแนว และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ของโรงเรียนในโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนที่ ร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ อาจารย์สุทธิพล อุดมพันธุ์รัก ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พญ.พัชนีวรรณ อินตะ และแพทย์หญิงวชิราภรณ์ อรุณทอง ที่ให้ความช่วยเหลือ ในการเก็บข้อมูลการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. พระพรหมคุณาภรณ์ . วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์สวย จำกัด; 2550.
2. ชนาภรณ์ เพาพาน. การสร้างแบบวัดจริยธรรม ความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ใน ปริญญาการศึกษา- มหาลัยมหิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2545 : หน้า 60-86 และ 114-122.
3. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คำบรรยาย เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาที่เน้นความ มีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา; 2541: 210-215.
4. ศรีธรรม ธนะภูมิ. พัฒนาการทางอารมณ์และ บุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์; 2535: 40-43
5. Lauri AJ, Kenya TM. The Importance of Conscientiousness in Adolescent Interpersonal Relationships. Personality and Social Psychology Bulletin 2007; 33(3): 368-83.
6. Lewis M. Lewis's child and adolescent psychiatry : a comprehensive textbook / editors. Andred Mavtin, Fred R Volkmar, 3rd ed. Lippincott William and Wilkins, Philadelphia; 2002.
7. ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมไทย การวิจัยและพัฒนาบุคคล กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์; 2538.
8. ดวงเดือน พันธุมนาวิน. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช; 2524:2-73.
9. วิเชียร พงษ์ประเสริฐ. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรม สามีศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2526
10. วิระวรรณ อามระดิษ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยม ทางจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2520
11. Butterfield DD., Muse ID, Anderson L. Pattern of discipline: A contrast between Rural and Urban Junior High Schools. Paper presented at the Annual Convention of the National Rural Education Association (SAN Antonio, Tx, October 1996. Available website at www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/
12. Naumann JL. Relationships of Secondary School Discipline to School Climate. Dissertation Abstract International 1983; 44: 354-A.